

**MINISTERSTVO FINANCÍ
ČESKÉ REPUBLIKY**

**Metodický pokyn pro nesrovnalosti
pro Národní plán obnovy
na období 2021–2026**

Verze 4.0

s platností od 26. 3. 2024

MINISTERSTVO FINANCÍ

Centrální kontaktní bod AFCOS

Letenská 15

118 01 Praha

E-mail: npo@mpo.cz

OBSAH

PŘEHLED VERZÍ METODICKÉHO POKYNU.....	4
ÚVOD	5
1 PRÁVNÍ PŘEDPISY.....	6
1.1 Vybraná legislativa EU související s oblastí nesrovnalostí.....	6
1.2 Vybrané právní předpisy ČR související s oblastí nesrovnalostí	7
2 ZÁVAZNOST A ÚČINNOST.....	7
3 NESROVNALOST A SOUVISEJÍCÍ POJMY.....	8
3.1 Nesrovnalost	8
3.2 Podvod.....	9
3.3 Korupce.....	11
3.4 Střet zájmů.....	12
3.5 Dvojitý financování.....	12
4 HLÁŠENÍ NESROVNALOSTÍ	13
4.1 Nesrovnalosti, které je třeba hlásit.....	13
4.2 Pravidla pro hlášení nesrovnalostí	15
4.3 Typy hlášení nesrovnalostí.....	16
4.4 Nastavení systému hlášení nesrovnalostí	17
5 ZKRATKY.....	19

PŘEHLED VERZÍ METODICKÉHO POKYNU

Verze	Datum účinnosti
1.0 - Metodický pokyn pro nesrovnalosti pro Národní plán obnovy na období 2021–2026	1. 2. 2022
2.0 - Metodický pokyn pro nesrovnalosti pro Národní plán obnovy na období 2021–2026	18. 7. 2023
3.0 - Metodický pokyn pro nesrovnalosti pro Národní plán obnovy na období 2021–2026	28. 11. 2023
4.0 - Metodický pokyn pro nesrovnalosti pro Národní plán obnovy na období 2021–2026	26. 3. 2024

ÚVOD

Metodický pokyn pro nesrovnalosti pro Národní plán obnovy (dále jen „MPN“) vytváří základní rámec hlášení nesrovnalostí vzniklých při implementaci Nástroje pro oživení a odolnost – Recovery and Resilience Facility (dále jen „RRF“).

MPN byl vypracován v souladu s právními předpisy Evropské unie, právními předpisy České republiky a ostatními vnitrostátními metodickými pokyny upravujícími výše zmíněný nástroj.

Ochrana finančních zájmů Evropské unie je základní povinností všech členských států. Hlášení nesrovnalostí je jedním z kroků protipodvodného cyklu sestávajícího z prevence, odhalování, šetření, vymáhání a nápravy. Za splnění určitých podmínek je podáváno Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (dále jen „úřad OLAF“) formou hlášení pravidelných zpráv jak o nově identifikovaných nesrovnalostech, tak o vývoji v šetření již dříve nahlášených nesrovnalostí. Na základě obdržených podkladů a dalších informací provádí úřad OLAF potřebné analýzy a případně rozhodne, zda v členském státě provede vlastní šetření na místě.

Gestorem za metodický výklad oblasti hlášení nesrovnalostí na národní úrovni¹ a za komunikaci s úřadem OLAF je Ministerstvo financí – Centrální kontaktní bod AFCOS (dále jen „MF – CKB AFCOS“).

Problematika ochrany finančních zájmů EU, včetně využití RRF v České republice (dále jen „ČR“) je upravena v průřezovém dokumentu „Národní strategie na ochranu finančních zájmů EU“, jež byla schválena usnesením vlády č. 535/2008 ze dne 14. května 2008 a která bývá pravidelně aktualizována². Základním nařízením týkajícím se RRF je nařízení 2021/241.

MPN má za cíl nastavit postupy při zajištění monitorovací funkce v přímém řízení³, kdy Evropská komise nastavuje podmínky a řídí implementaci prostředků daného fondu. Nahlášené nesrovnalosti zajišťují podklad pro analýzy použitých praktik zejména v oblasti prevence podvodů a dalších závažných nekalých praktik.

¹ Schváleno usnesením vlády ze dne 17. května 2021 č. 467/2021, kterým se schválil materiál Národní plán obnovy.

² Dokument byl naposledy aktualizován v roce 2023, s platností od 1. ledna 2024. .

³ V přímém řízení je významově jiné postavení než v případě koheze a sdíleného řízení. Nelze tyto dva způsoby řízení porovnávat nebo nastavovat ve všech částech analogicky.

1 PRÁVNÍ PŘEDPISY

Právní předpisy a dokumenty je nutné vždy používat v platném a účinném znění. Ministerstvo průmyslu a obchodu – Delivery Unit (dále jen „MPO-DU“) zodpovídá za zajištění informovanosti vlastníků komponent (dále jen „VK“) o platném znění předpisů EU v rámci koordinace celého Národního plánu obnovy (dále jen „NPO“); v oblasti hlášení nesrovnalostí ve spolupráci s MF – CKB AFCOS.

1.1 Vybraná legislativa EU související s oblastí nesrovnalostí

Nařízení	Název
2021/241	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost Nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES
883/2013	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999
2185/96	Nařízení Rady (Euratom, ES) ze dne 11. prosince 1996 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem
2988/95	Nařízení Rady (ES, Euratom) ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství
2018/1046	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012
2017/1371	Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie

1.2 Vybrané právní předpisy ČR související s oblastí nesrovnalostí

Zákon	Název
218/2000 Sb.	o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
134/2016 Sb.	o zadávání veřejných zakázek
159/2006 Sb.	o střetu zájmů ve znění pozdějších předpisů (zákon o střetu zájmů)
320/2001 Sb.	o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)
255/2012 Sb.	o kontrole (kontrolní řád)
40/2009 Sb.	Trestní zákoník
141/1961 Sb.	o trestním řízení soudním (trestní řád)

2 ZÁVAZNOST A ÚČINNOST

MPN obsahuje závazné postupy pro všechny subjekty implementační struktury zapojené do hlášení nesrovnalostí vzniklých při implementaci NPO (české i evropské části komponent).

Tento MPN nabývá platnosti a účinnosti datem schválení na Řídícím výboru NPO (dále jen ŘV NPO).

Metodický pokyn bude upravován dle potřeby. V mezidobí provádění aktualizací budou v urgentních případech vydávána metodická stanoviska MF – CKB AFCOS, která jsou pro subjekty implementační struktury rovněž závazná.

MF – CKB AFCOS zajistí při této a veškerých následných aktualizacích tohoto Metodického pokynu jeho zveřejnění na svých webových stránkách a rovněž na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu a Národního plánu obnovy (<https://www.planobnovy.cz/>). Zároveň bude o jeho aktualizaci informovat subjekty zapojené do hlášení nesrovnalostí.

3 NESROVNALOST A SOUVISEJÍCÍ POJMY

Nesrovnalosti a podvodná jednání musí být identifikovány, hlášeny a analyzovány zejména proto, že:

- poškozují nebo ohrožují finanční zájmy EU,
- poškozují nebo ohrožují národní finanční zájmy,
- mohou upozornit na existující nebo hrozící větší národní nebo mezinárodní rizikové oblasti pro vznik podvodů nebo na trendy ve vývoji ekonomiky a společnosti, které mohou vést ke vzniku rizikových oblastí podvodů.

3.1 Nesrovnalost

Ochrana finančních zájmů Evropské unie je v případě RRF upravena článkem 22, odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 2021/241, který říká:

*„Při provádění tohoto nástroje **přijmou členské státy** jakožto příjemci finančního příspěvku nebo půjčky v rámci tohoto nástroje **veškerá vhodná opatření k ochraně finančních zájmů Unie a k zajištění toho, aby využívání finančních prostředků v souvislosti s opatřeními podporovanými z tohoto nástroje bylo v souladu s platným unijním a vnitrostátním právem, zejména pokud jde o předcházení podvodům, korupci a střetu zájmů a o jejich odhalování a nápravu. Za tímto účelem zajistí členské státy efektivní a účinný systém vnitřní kontroly a zpětné získávání neoprávněně vyplacených nebo nesprávně použitých částek. Členské státy mohou využít své obvyklé vnitrostátní systémy řízení rozpočtu.***“

Definice pojmu „nesrovnalost“ není v nařízení k RRF přímo definována, avšak bod 72 Preambule odkazuje mj. na nařízení (ES, Euratom) č. 2988/95 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství, které upravuje „nesrovnalost“ v čl. 1 odst. 2 (definice promítnuta do Slovníku pojmů).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 2021/241 se primárně zaměřuje na **nesrovnalosti závažného charakteru**, které mohou být indikovány varovnými signály⁴:

- podvod,
- korupce,
- střet zájmů,
- dvojí financování.

Je však třeba zdůraznit, že i v případě čerpání prostředků z RRF mohou vznikat **„běžné“ nesrovnalosti, které mají nepodvodný charakter (IRQ2).**

⁴ Sledování varovných signálů – Red Flags z pohledu kontrolního systému je upraveno v Metodickém pokynu systému varovných signálů „RED FLAGS“ pro Národní plán obnovy na období 2021–2026.

Nesrovnalost tedy může být jak podvodného, tak nepodvodného charakteru. Všechny nesrovnalosti je třeba sledovat a řešit. V hlášení nesrovnalostí může být zjištěná nesrovnalost klasifikována dle kategorizace OLAF jako IRQ2 – nesrovnalost nepodvodného charakteru, IRQ3 – podezření na podvod⁵ nebo IRQ5 – potvrzený podvod⁶. V případě jejího nepotvrzení či duplicitního zadání se pro analytické účely používá zkratka IRQ0.

Pro přehlednost je uvedena tabulka s číselnými označeními kódů užívaných pro klasifikaci nesrovnalosti (dle OLAF):

Kód	Popis
IRQ0	Není nesrovnalost
IRQ2	Nesrovnalost nepodvodného charakteru
IRQ3	Nesrovnalost – podezření na podvod
IRQ5	Nesrovnalost – potvrzený podvod

3.2 Podvod

„Podezřením na podvod“ se rozumí nesrovnalost, která zavdává podnět k zahájení trestního řízení na vnitrostátní úrovni. Jde zároveň o případ podléhající ohlašovací povinnosti dle právních předpisů ČR, zejména z hlediska povinnosti kontrolních orgánů ohlašovat orgánům činným v trestním řízení podezření z trestné činnosti zjištěné v průběhu kontroly.

Je třeba vycházet z širší definice podvodu vyplývající ze směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/1371⁷, čl. 3, kdy se za podvod poškozující nebo ohrožující finanční zájmy Unie ve smyslu přímého řízení považují:

⁵ Byly zahájeny úkony trestního řízení.

⁶ Byl vynesen rozsudek soudu a nabyl právní moci (rozsudek je pravomocný).

⁷ Jedná se o Směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie. S účinností od 6. 7. 2019 nahradila směrnice Úmluvu o ochraně finančních zájmů ES.

a) ve vztahu k výdajům nesouvisejícím se zadáváním veřejných zakázek, jakékoli konání nebo opomenutí v souvislosti s:

- i) použitím nebo předložením nepravdivých, nesprávných nebo neúplných údajů nebo podkladů, které mají za následek zpronevěru nebo neoprávněné zadržování prostředků nebo aktiv z rozpočtu Unie nebo rozpočtů spravovaných Unií nebo jejím jménem,
- ii) neposkytnutím informace v rozporu se zvláštní povinností⁸, které má stejný důsledek nebo
- iii) nesprávným použitím takových prostředků či aktiv za jinými účely, než pro které byly původně přiděleny;

b) ve vztahu k výdajům souvisejícím se zadáváním veřejných zakázek, jakékoli konání nebo opomenutí, je-li spácháno s cílem získat poškozením finančních zájmů Unie pachateli nebo jiné osobě neoprávněný prospěch, v souvislosti s:

- i) použitím nebo předložením nepravdivých, nesprávných nebo neúplných údajů nebo podkladů, které mají za následek zpronevěru nebo neoprávněné zadržování prostředků nebo aktiv z rozpočtu Unie nebo rozpočtů spravovaných Unií nebo jejím jménem,
- ii) neposkytnutím informace v rozporu se zvláštní povinností⁹, které má stejný důsledek nebo
- iii) nesprávným použitím takových prostředků či aktiv za jiným účelem, než pro který byly původně přiděleny, čímž dochází k poškození finančních zájmů Unie;

Z uvedené definice vyplývá nutná podmínka pro splnění podvodného jednání, a to **úmyslné jednání či úmyslné opomenutí**¹⁰ mající za následek poškození rozpočtu EU či veřejných rozpočtů ČR.

V podmínkách implementace fondů EU se nejčastěji jedná o trestný čin dotačního podvodu, jehož skutkové podstaty jsou uvedeny v § 212 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Trestný čin dotačního podvodu spáchá ten,

- kdo v žádosti o poskytnutí dotace, subvence nebo návratné finanční výpomoci nebo příspěvku uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí,
- kdo použije, v nikoli malém rozsahu, prostředky získané účelovou dotací, subvencí nebo návratnou finanční výpomocí nebo příspěvek na jiný než určený účel.

⁸ Uložené osobě, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy Evropské unie.

⁹ Uložené osobě, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy Evropské unie.

¹⁰ Se všemi znaky skutkové podstaty trestných činů stanovených ve směrnici 2017/1371 musí být spojen pojem úmyslu. Úmysl při jednání nebo opomenutí lze odvodit z objektivních skutkových okolností. Tato směrnice se nevztahuje na trestné činy, k jejichž spáchání není vyžadován úmysl (preambule, bod (11)).

Dále § 260 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník upravuje pět skutkových podstat trestného činu poškození finančních zájmů EU. Základní skutkové podstaty trestného činu dle § 260 trestního zákoníku spáchá ten,

- kdo vyhotoví, použije nebo předloží nepravdivé, nesprávné nebo neúplné doklady nebo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje anebo zatají doklady nebo podstatné údaje, a tím umožní neoprávněné použití nebo zadržování finančních prostředků pocházejících z rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem anebo zmenšení zdrojů některého takového rozpočtu nebo umožní neoprávněné použití nebo zadržování majetku pořízeného z rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem,
- kdo neoprávněně použije finanční prostředky pocházející z rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem, majetek pořízený z rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem anebo zmenší zdroje některého takového rozpočtu.

Ve vztahu k oběma základním skutkovým podstatám vymezeným v § 260 odst. 1 a v § 260 odst. 2 existují tři kvalifikované skutkové podstaty, jejichž kvalifikačními okolnostmi zakládajícími trestní odpovědnost za ně, je způsobení větší škody, stanovení sankce patřící do kategorie zločinů, způsobení škody velkého rozsahu.

V hlášení nesrovnalostí je podvodné jednání klasifikováno jako IRQ2 – nesrovnalost nepodvodného charakteru (ve fázi podezření)¹¹, IRQ3 – podezření na podvod (od okamžiku zahájení úkonů trestního řízení) nebo IRQ5 – potvrzený podvod.

3.3 Korupce

Korupci je možné charakterizovat jako vztah mezi dvěma subjekty (jednotlivci nebo institucemi), z nichž jeden nabízí a většinou i poskytuje druhému určitou formu odměny za poskytnutí či příslib neoprávněné výhody. Druhý pak očekává za tuto poskytnutou výhodu protislužbu, ať už materiální či nemateriální povahy.

¹¹ Jako IRQ2 – nesrovnalost nepodvodného charakteru pouze ve fázi podezření/ do okamžiku zahájení úkonů trestního řízení. Daným okamžikem dochází k překvalifikování na IRQ3.

Takové jednání je nezákonné a jeho definice je upravena v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, konkrétně v části druhé, díle 3 Úplatkářství (§ 331 – Přijetí úplatku, § 332 – Podplacení, § 333 – Nepřímé úplatkářství a § 334 – Společná ustanovení). Evropská legislativa definuje korupci mj. ve smyslu čl. 4, odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/1371 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie.

Korupční jednání je považováno za trestný čin., z pohledu nesrovnalostí za závažnou nesrovnalost v hlášení nesrovnalostí klasifikovanou jako IRQ2 – nesrovnalost nepodvodného charakteru (ve fázi podezření), IRQ3 – podezření na podvod (od okamžiku zahájení úkonů trestního řízení) nebo IRQ5 – potvrzený podvod.

3.4 Střet zájmů

Střetem veřejného zájmu se zájmem osobním se rozumí takové jednání, popřípadě opomenutí veřejného funkcionáře, které ohrožuje důvěru v jeho nestrannost nebo při němž veřejný funkcionář zneužívá svého postavení k získání neoprávněného prospěchu pro sebe nebo jinou fyzickou či právnickou osobu.

Střet zájmů je v evropské legislativě upravující čerpání prostředků z fondů EU definován v čl. 61 Finančního nařízení č. 2018/1046¹², v národní legislativě je pak upraven v zákoně č. 159/2006 Sb.¹³, v hlavě II, ustanovení § 3, v souvislosti s pojmem veřejný funkcionář, resp. v hlavě III, ustanovení § 4b a 4c.

Střet zájmů může a nemusí být podvodným jednáním; záleží na prokázaném úmyslu. V každém případě se však jedná o nežádoucí jev a z pohledu nesrovnalostí je považován za nesrovnalost závažného charakteru, která může být dle úřadu OLAF klasifikována jako IRQ2 – nesrovnalost nepodvodného charakteru, IRQ3 – podezření na podvod nebo IRQ5 – potvrzený podvod.

3.5 Dvojí financování

Aktivity financované z RRF mohou obdržet podporu z jiných programů a nástrojů EU popř. z národních programů a zdrojů pouze za předpokladu, že nepokrývají totožné výdaje, nebo jejich totožné části, tj.

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018R1046#d1e6169-1-1>

¹³ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-159>

pouze v případech, kdy se jedná o komplementární financování rozdílných výdajů či vícezdrojové financování, v souladu s právními předpisy¹⁴.

V rámci RRF je dvojí financování považováno za nesrovnalost závažného charakteru, která může být klasifikována dle fáze řešení nesrovnalosti dle kategorizace OLAF jako IRQ2 – nesrovnalost nepodvodného charakteru, IRQ3 – podezření na podvod nebo IRQ5 – potvrzený podvod. Prvky podvodného jednání lze najít v případě, že tuto důležitou okolnost – spolufinancování operace z jiných dotačních prostředků, příjemce **záměrně zatají**¹⁵, ať už ve fázi, kdy o podporu z RRF žádá, v době realizace či po ukončení operace.

4 HLÁŠENÍ NESROVNALOSTÍ

4.1 Nesrovnalosti, které je třeba hlásit

Vzhledem k tomu, že v rámci RRF jsou všechny aktivity předfinancovány ze státního rozpočtu, dochází oproti fondům sdíleného řízení k posunu ve vztahu dotčení finančních prostředků EU.

Při naplňování milníků a cíle však jakákoliv pochybení mohou vzniknout. Vlastníci komponenty (dále jen „VK“) budou evidovat všechna porušení, která budou zjištěna při provedených kontrolách u operací/projektů NPO, a to i operací/projektů, které nebudou zahrnuty do seznamu operací v rámci monitorovací zprávy k žádosti o výplatu, kterou VK předkládají prostřednictvím Agendového informačního systému MPO a zároveň jsou povinni zajistit jejich dořešení v souladu s národní legislativou.

Obecně lze shrnout, že předmětem hlášení nesrovnalostí v rámci RRF jsou **nesrovnalosti, definované v kapitole 4 MP FT, tedy nesrovnalosti, které VK zařadí do Přehledu o pochybeních a nesrovnalostech pro MPO DU, viz příloha č. 4 MP Monitorování pro Národní plán obnovy na období 2021 -2026 (dále jen MP Monitorování)**. VK prostřednictvím pověřeného zástupce hlásí nesrovnalosti za celou komponentu, kterou spravuje, a to i za případné činnosti, jež v rámci administrace zajišťuje subjekt implementace pro VK. Konkrétně VK hlásí nesrovnalosti, které:

- a) v rámci plnění jednotlivých milníků a cílů uvedl do Přehledu o pochybeních a nesrovnalostech pro MPO-DU nebo monitorovací zprávy předložené MPO-DU. Zahrnutím akcí dotčených nesrovnalostí

¹⁴ Zásada, resp. zákaz kumulace a dvojího financování je upravena v čl. 191 finančního nařízení.

¹⁵ V případě, že příjemce např. načerpá neúmyslnou chybou více prostředků ze spolufinancující podpory, nejedná se o závažnou nesrovnalost a lze ji vyřešit vrátkou prostředků napadených dvojím financováním. Tím je pak možné považovat chybu za napravenou.

- do monitorovací zprávy VK deklaruje, že přestože došlo k naplnění milníku/cíle, byla některá z akcí zasažena nesrovnalostí. Proplacením aktivit spojených s konkrétním milníkem/cílem z RRF je naplněna vazba k finančním prostředkům EU a definice nesrovnalosti,
- b) se vztahují ke zjištění Auditního orgánu (dále jen „AO“), která odhalil v rámci auditu konkrétní monitorovací zprávy VK předložené MPO-DU,
 - c) odhalil VK/jiný kontrolní/auditní subjekt v rámci kontroly/auditů (až po okamžiku předložení monitorovací zprávy MPO-DU)

a zároveň, které:

- a) jsou předmětem prvotního zjištění správního orgánu nebo byly odhaleny v soudním řízení, nebo
- b) vedou k zahájení správního nebo soudního řízení na vnitrostátní úrovni za účelem zjištění existence podvodu nebo jiného trestného činu podle čl. 3, odst. 2, písm. a) a b) a čl. 4, odst. 1, 2 a 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371¹⁶.

„Prvotním zjištěním správního orgánu nebo odhalením v soudním řízení“ se rozumí první písemné posouzení příslušného správního nebo soudního orgánu, ve kterém se na základě konkrétních skutečností dospělo k závěru, že došlo k nesrovnalosti, aniž je tím dotčena možnost, že takový závěr může být v průběhu správního nebo soudního řízení následně revidován či stažen.

- a) v případě zjištění správního orgánu se jedná o konstatování nedostatku, který má charakter nesrovnalosti, který je uveden v protokolu z výsledků kontroly na místě
- b) ve vyrozumění o administrativním ověření¹⁷
- c) ve zprávě z auditu.

Povinnost hlásit nesrovnalost vzniká VK:

- okamžikem předložení monitorovací zprávy MPO-DU deklarující naplnění milníku/cíle,
- okamžikem předložení Přehledu o pochybeních a nesrovnalostech pro MPO-DU
- okamžikem obdržení finální zprávy/seznamu zjištění od AO,
- okamžikem obdržení protokolu Nejvyššího kontrolního úřadu (nebo po obdržení rozhodnutí o námitkách nebo po obdržení rozhodnutí o odvolání),

¹⁶ Podle čl. 1 odst. 1 písm. a) Úmluvy o ochraně finančních zájmů Evropských společenství v případě členských států, které nejsou vázány směrnicí (EU) 2017/1371 nebylo původně vázáno Spojené království a Dánsko. Po Brexitu se jedná pouze o Dánsko.

¹⁷ Administrativní ověření spočívá v kontrole úplnosti a správnosti dokladů předložených žadatelem nebo příjemcem. Může se jednat o ověření např. žádostí o platbu, monitorovacího hlášení nebo jiné zprávy nebo ověření podpisu apod.

- okamžikem obdržení finální zprávy z kontroly provedené Evropskou komisí/Evropským účetním dvorem/Evropským úřadem pro boj proti podvodům.

Podezření na podvod:

Rozhodným okamžikem pro vznik povinnosti hlásit tento typ nesrovnalosti (klasifikace IRQ3) je zahájení trestního řízení podle § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu (sepsáním záznamu o zahájení úkonů v trestním řízení) nebo zahájení vyšetřování dle článku 26 Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017 Úřadem evropského veřejného žalobce EPPO.

4.2 Pravidla pro hlášení nesrovnalostí

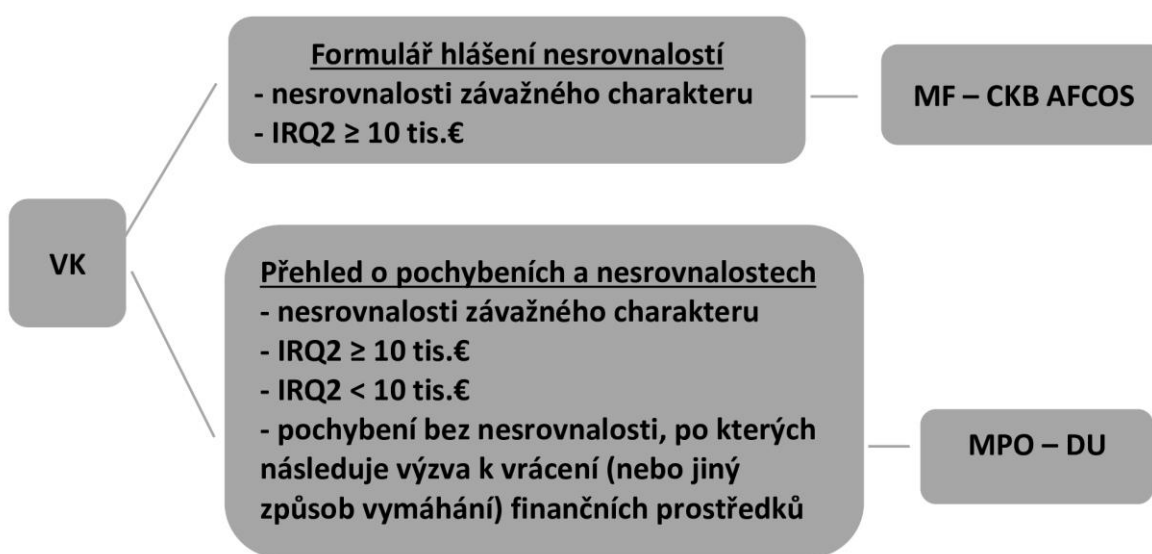
VK je odpovědný za evidenci, hlášení a řešení nesrovnalostí vzniklých při naplňování stanovených milníků a cílů. V případě, že vzniknou nesrovnalosti ve vztahu k Evropské unii **definované v kapitole 4 MP FT, tedy nesrovnalosti, které VK zařadí do Přehledu o pochybeních a nesrovnalostech pro MPO DU (viz příloha č. 4 MP Monitorování)**, je třeba respektovat následující pravidla:

- nesrovnalosti závažného charakteru (podezření na podvod, korupce, dvojí financování, střet zájmů) hlásí VK **vždy**, bez ohledu na výši částky dotčené nesrovnalostí. VK vyplňuje formulář hlášení, který předává MF – CKB AFCOS a zadává do přehledu o pochybeních a nesrovnalostech pro MPO – DU, který podává dle MP Monitorování),
- „běžné“ nesrovnalosti nepodvodného charakteru typu IRQ2 hlásí VK pouze při dosažení limitu částky dotčené **ve výši minimálně 10 000 €**, tj. rovno a výše. VK vyplňuje formulář hlášení, který předává MF – CKB AFCOS a zadává do přehledu o nesrovnalostech pro MPO-DU),
- „běžné“ nesrovnalosti nepodvodného charakteru typu IRQ2 ve výši **do 10 000 €¹⁸** VK pouze zadává do přehledu o pochybeních a nesrovnalostech předávaného MPO-DU v rámci reportingu nesrovnalostí viz kap. 2.10 MP Monitorování,
- k pochybením přistupuje VK v souladu s vnitrostátními předpisy¹⁹.

¹⁸ V reálu do 9 999, 999€,

¹⁹ Mj. v případě naplnění podmínek stanovených v ustanovení § 22, odst. 5, písm. a), b) zákona o finanční kontrole je VK, resp. kontrolní orgán povinen oznámit závažná zjištění z vykonaných finančních kontrol Ministerstvu financí.

V přehledu o pochybeních a nesrovnalostech zachytí VK všechny nesrovnalosti zmíněné pod prvními třemi odrážkami. U první a druhé odrážky navíc vypracuje formulář hlášení nesrovnalostí²⁰ určený pro CKB AFCOS (způsob viz kapitola 4). Do přehledu o pochybeních a nesrovnalostech VK uvádí všechna zjištěná pochybení a nesrovnalosti vztahující se k dané komponentě kumulativně za celé období NPO. Tzn., že u již dříve nahlášených pochybení / nesrovnalostí provádí VK aktualizaci jejich stavu včetně jejich řešení, tedy stavu nápravného opatření.

Obr. 1: Schéma informací o nesrovnalostech vzniklých v rámci plnění jednotlivých milníků a cílů, které VK uvedl do monitorovací zprávy

4.3 Typy hlášení nesrovnalostí

Z časového hlediska lze rozlišovat následující typy hlášení nesrovnalostí:

- **nové:** Jedná se o první verzi hlášení nesrovnalosti, nově zařazené do monitorovací zprávy VK a předkládané MPO-DU (k přípravě souhrnné žádosti o výplatu finančních prostředků), ke které došlo při naplňování stanovených milníků/cílů,
- **aktualizované:** sledování vývoje ve správním/soudním řízení, při vymáhání neoprávněně vyplacených prostředků,
- **nulové:** informování o skutečnosti, že VK při předložení konkrétní monitorovací zprávy MPO-DU, resp. při podání informace o vývoji ve sledovaném období, neeviduje žádnou novou nesrovnalost ani neprovádí žádnou aktualizaci již dříve nahlášené nesrovnalosti.

²⁰ Formulář hlášení je k dispozici v MS2014+ nebo v zabezpečeném úložišti k ochraně finančních zájmů EU – SharePoint Ochrana finančních zájmů EU (<https://share.mfcr.cz/afcos>).

Všechny výše uvedené typy hlášení nesrovnalostí budou VK prostřednictvím pověřeného zástupce zasílat MF – CKB AFCOS. V případě:

- nového hlášení při prvním zařazení do přehledu o nesrovnalostech vztahujících se k monitorovací zprávě určené pro souhrnnou žádost o výplatu finančních prostředků,
- aktualizovaného hlášení – 2x ročně, a to vždy k 30. 6. a 31. 12.,
- nulového hlášení vždy, pokud nebude evidována žádná nová nesrovnalost (žádná nebude zjištěna) a ani žádná již dříve nahlášená nesrovnalost nebude aktualizována (nedojde u ní od posledního hlášení k žádnému vývoji). Totéž platí v případě, že zatím žádná monitorovací zpráva nebyla předložena – 2x ročně, a to vždy k 30. 6. a 31. 12.

Lze shrnout, že **VK budou prostřednictvím pověřeného zástupce podávat hlášení nesrovnalostí vždy k 30. 6. a 31. 12. daného roku.** Pokud VK ve sledovaném období neeviduje žádné nové nesrovnalosti, vyplní pouze aktualizované hlášení nesrovnalostí (pokud došlo k vývoji v dané nesrovnalosti) nebo nulové hlášení nesrovnalostí.

4.4 Nastavení systému hlášení nesrovnalostí

Usnesením vlády ze dne 17. května 2021 č. 467 byl schválen NPO. V části č. III., bodě 5 vláda uložila ministroví financí zajistit výkon auditní činnosti a činností spojených s **reportingem nesrovnalostí** pro prostředky čerpané z RRF.

Systém hlášení nesrovnalostí zahrnuje primárně úroveň VK a MF – CKB AFCOS. VK je odpovědný za řešení nesrovnalostí a v této souvislosti je povinen zasílat hlášení MF – CKB AFCOS, a to **svodně za všechny své komponenty a za všechny své subjekty implementace, využívá-li je.** MF – CKB AFCOS metodicky řídí oblast hlášení nesrovnalostí, přijímá hlášení, vyzývá k opravě a analyzuje, která postoupí úřadu OLAF. Dle konkrétní použité praxe si může u „běžných“ nesrovnalostí klasifikovaných jako IRQ2 vyžádat i vypracování hlášení s částkou dotčenou pod limitem 10 000 €.

Na straně Evropské unie je úřad OLAF partnerem pro MF – CKB AFCOS na poli hlášení nesrovnalostí v oblasti správně-právní a pro Policii České republiky (Národní centrálu proti organizovanému zločinu) SKPV²¹ v oblasti trestněprávní.

MPO-DU obdrží ze strany VK vždy k 15. 1. a 15. 7. vyplněný **Přehled o pochybeních a nesrovnalostech**

²¹ V souvislosti se zřízením Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) a zahájení jeho faktické činnosti od 1. 6. 2021 došlo v ČR ke změně nastavení v oblasti trestněprávní roviny.

pro MPO DU Tento přehled postoupí MF – CKB AFCOS, který tak bude mít k dispozici kontrolní prostředek k ověření, zda všechny nesrovnalosti byly rozpracovány do formulářů hlášení a byly mu VK dodány. AO po provedení auditu na konkrétní monitorovací zprávě VK předložené MPO-DU zpracuje podklad pro souhrnnou žádost o platbu za ČR. V daném materiálu bude shrnutí auditů nebo jeho část, kde budou uvedena identifikovaná zjištění. AO předá seznam zjištění MF – CKB AFCOS obdobně jako MPO – DU v případě popsaném výše.

VK pro administraci realizace svých komponent využívá na základě vlastního uvážení buď MS 2014+ nebo vlastní informační systém. Dle zvoleného informačního systému, vypracuje hlášení nesrovnalostí následovně:

- z hlediska efektivity, zjednodušení a také časového aspektu bude v rámci MS2014+ zpřístupněn obdobný formulář hlášení nesrovnalostí používaný pro ESI fondy. Přesný rozsah vyplňování formuláře (jaká pole budou požadována k vyplnění) je upřesněn v Uživatelské příručce pro nesrovnalosti v rámci NPO²²,
- v případě využívání vlastního informačního systému pro hlášení nesrovnalostí bude nutné vyplňovat formulář hlášení nesrovnalostí, který bude k dispozici v zabezpečeném úložišti na SharePointu Ochrana finančních zájmů EU (dále jen SharePoint AFCOS) - <https://share.mfcr.cz/afcos>²³.

V obou dvou výše uvedených případech zasílá VK prostřednictvím pověřeného zástupce ve stanovených termínech (k 30. 6. a 31. 12) průvodní dopis MF – CKB AFCOS s přehledem nahlášených nesrovnalostí, které naplňují podmínky pro hlášení nesrovnalostí, a do datového úložiště SharePoint AFCOS vloží jednotlivé vypracované formuláře hlášení případů nesrovnalostí z příslušného monitorovacího systému.

Následně MF – CKB AFCOS obdržená hlášení do 2 měsíců zkontroluje, zpracuje, zanalyzuje a vyhodnotí, která hlášení postoupí úřadu OLAF. V případě, že je hlášení neúplné či chybné, kontaktuje zástupce VK, který hlášení vypracoval, se žádostí o doplnění/opravu. CKB AFCOS hlášení určená pro úřad OLAF zadá do informačního systému Evropské komise IMS (Irregularity Management System) a odešle je. Tím zajistí zpřístupnění hlášení úřadu OLAF k dalším účelům.

²² Uživatelská příručka pro vyplňování hlášení nesrovnalostí - Národní plán obnovy (2021–2026)

²³ Přístup do SharePoint AFCOS přiděluje MF – CKB AFCOS na základě vyplněného a schváleného formuláře, který je k dispozici na webových stránkách MF na odkaze <https://www.mfcr.cz/cs/zahranici-a-eu/ochrana-financnich-zajmu/financni-zajmy-eu/cinnost-ckb-afcos/2020/formular-pro-pristup-do-informacniho-sys-38728>

NPO má 12²⁴, resp. 11 VK ve vztahu k evropským prostředkům. VK najmenuje pro oblast hlášení nesrovnalostí dva zástupce (aby byla zajištěna zastupitelnost), kteří budou komunikačním partnerem pro MF – CKB AFCOS. VK mohou využít zkušeností Lokálních kontaktních bodů AFCOS působících v rámci hlášení nesrovnalostí ve sdíleném řízení nebo jmenovat jiné zaměstnance úřadu na základě definovaných komponent a organizační struktury samotného úřadu.

Za účelem sdílení zkušeností a jednotného metodického přístupu ustaví MF – CKB AFCOS pracovní skupinu Nesrovnalosti (NPO) složenou z těchto zástupců, a dále zástupců MPO-DU a AO. Pracovní skupina se bude scházet dle potřeby, minimálně však 2x do roka. Předsedou této skupiny bude zástupce MF – CKB AFCOS.

5 ZKRATKY

Zkratky použité v tomto MP jsou uvedeny v samostatném dokumentu s názvem Seznam zkratek pro NPO.

²⁴ Ministerstvo vnitra, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo kultury, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo dopravy a Ministerstvo spravedlnosti, Digitální a informační agentura.